

ปีที่ 15 ฉบับที่ 5197 วันอังคารที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2559 หน้า 22

โรคงูสวัด (Herpes zoster)

โรคงูสวัด เป็นโรคติดเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่ชื่อว่า “เชื้อวีแซดวี (Varicella-Zoster virus)” โดยเป็นการติดเชื้อ “ซ้ำ” ในผู้ป่วยที่เคยเป็นโรคอีสุกอีใสมาก่อน หรือเคยได้รับเชื้อไวรัสโรคอีสุกอีใสแต่อาการไม่ชัดเจน ซึ่งหลังจากหายจากโรคอีสุกอีใสไปแล้วเชื้อจะหลบซ่อนอยู่บริเวณปมประสาทรากบนของไขสันหลัง (dorsal root ganglion) และแฝงตัวอย่างสงบโดยไม่มีอาการผิดปกติใดๆ

●● โรคงูสวัดมีอาการอย่างไร

ก่อนมีผื่นขึ้น 1-3 วัน ผู้ป่วยจะมีอาการปวดแปลบๆ บริเวณเส้นประสาทที่จะเป็นงูสวัด อาจมีอาการคันและแสบร้อน เป็นพักๆ หรือตลอดเวลาจากนั้นจะมีผื่นขึ้นตรงบริเวณที่ปวดแล้วกลายเป็นตุ่มใสเรียงตามแนวผิวหนังที่เลี้ยงโดยเส้นประสาทที่อักเสบ บริเวณที่พบบ่อย คือแนวข้างลำตัวตั้งแต่บริเวณราวม ขา โศกรง และข้อมือ (จากสะดือถึงกลางหลัง) บางคนอาจขึ้นที่ใบหน้า แขนหรือขาก็ได้แต่จะมีลักษณะการขึ้นเพียงซีกใดซีกหนึ่งของร่างกายเท่านั้น เช่น ซีกขวาหรือซีกซ้ายตุ่มน้ำมักทยอยขึ้นใน 4 วันแรก แล้วค่อยๆ แห้งตกสะเก็ดใน 7-10 วัน เมื่อตกสะเก็ดและหลุดออกไป อาการปวดจะทุเลาลง รวมแล้วจะมีผื่นอยู่ประมาณ 10-15 วัน ผู้ที่มีอายุมากอาจมีอาการนานเป็นเดือนกว่าจะหายเป็นปกติบางรายอาจมีอาการไข้ หนาวสั่น คลื่นไส้ ท้องเดินร่วมด้วย

●● โรคงูสวัดต้องระวังภาวะแทรกซ้อนอะไรบ้าง

ภาวะแทรกซ้อนที่พบบ่อยคืออาการปวดประสาทหลังเป็นงูสวัด (postherpetic neuralgia) โดยพบมากในผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ยิ่งอายุมากยิ่งเป็นรุนแรง และนานผู้ป่วยจะมีอาการปวดเกิดขึ้นต่อเนื่องตั้งแต่แรกหรือเกิดขึ้นภายหลังผื่นหายหมดแล้วก็ได้ มีลักษณะปวดลึกๆ แบบปวดแสบปวดร้อนตลอดเวลาหรือปวดแบบแปลบๆ เสียๆ เป็นพักๆ ก็ได้มักปวดเวลาถูกสัมผัสเพียงเบาๆ ปวดมากตอนกลางคืนหรือเวลาอากาศเปลี่ยนแปลงอาการปวดมักหายได้เองแต่บางรายอาจปวดนานเป็นปี และจำเป็นต้องได้รับการรักษาด้วยยาบรรเทาอาการปวดปลายประสาท

●● ส่วนภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ ที่อาจพบได้

- ในรายที่เป็นงูสวัดขึ้นตา (Zoster ophthalmicus) อาจทำให้เกิดกระจกตาอักเสบ ผลการระจกตา ม่านตา

อักเสบ ต้อหิน ประสาทตาอักเสบ ถึงขั้นทำให้สายตาศึกษาได้หากไม่ได้รับการรักษา

- ในรายที่เป็นงูสวัดที่บริเวณหูด้านนอกหรือแก้วหู อาจทำให้เกิดอัมพาตใบหน้าครึ่งซีกหรือมีอาการเวียน

ศีรษะบ้านหมุน คลื่นไส้ อาเจียน ตากระตุกได้

- ผู้หญิงที่เป็นงูสวัดขณะตั้งครรภ์อาจแพร่เชื้อไปยังทารกในครรภ์ได้ โดยความเสี่ยงที่จะทำให้อาการเกิดความผิดปกติระหว่างอยู่ในครรภ์นั้น ขึ้นกับหลายปัจจัย ได้แก่ โรคประจำตัวของมารดา อายุครรภ์ และความรุนแรงของโรคงูสวัด ดังนั้นในหญิงตั้งครรภ์ หากเป็นโรคงูสวัด ควรรีบพบแพทย์ทันที ส่วนผู้หญิงที่วางแผนจะมีบุตร ควรปรึกษาแพทย์เพื่อรับคำแนะนำเกี่ยวกับโรคที่สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีนก่อนการตั้งครรภ์

●● การรักษา โรคงูสวัด ต้องทำอย่างไร

1. การรักษาด้วยยาต้านไวรัสแพทย์จะประเมินความรุนแรงของโรคงูสวัด และเลือกวิธีการให้ยาต้านไวรัสที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยแต่ละราย ผู้ป่วยที่เป็นงูสวัดขึ้นตา จักษุแพทย์ จะประเมินความรุนแรง และให้การรักษาที่เหมาะสมทันที เพื่อป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนและพิการทางสายตา การได้รับยาต้านไวรัสภายใน 48-72 ชั่วโมงหลังเกิดอาการจะช่วยลดความรุนแรง ทำให้อาการหายเร็วขึ้นและลดอาการปวดเส้นประสาทแทรกซ้อนในภายหลังได้

2. การรักษาตามอาการ แพทย์จะให้ยาบรรเทาอาการต่างๆ เช่น ยาบรรเทาอาการปวด ยาลดไข้ ยาทาผื่นหรือแผล ทำความสะอาดแผล และป้องกันการเกิดแผลติดเชื้อแบคทีเรียซ้ำซ้อน

●● การดูแลตนเองเมื่อพบว่าเป็นงูสวัดควรปฏิบัติดังนี้

- ผู้ป่วยควรไปพบแพทย์เนื่องจากการได้รับการรักษาที่ถูกต้องและรวดเร็ว จะช่วยลดระยะเวลาของโรคให้สั้นลง และลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนได้

- ถ้ามีไข้หรือปวด ควรรับประทานยาลดไข้ บรรเทา
ปวด

- ตัดเล็บให้สั้น ห้ามแกะเกาผื่นตุ่ม
- ล้างมือบ่อย ๆ ด้วยน้ำสะอาดและสบู่
- ควรปิดแผลให้สะอาด ระวังการเกิดแผลถลอก
- รับประทานอาหารสุก สะอาด ได้ตามปกติ
- พักผ่อนให้เพียงพอ

การป้องกัน โรคงูสวัดสามารถป้องกันได้ด้วยการ
ฉีดวัคซีนป้องกันโรคงูสวัด (Zoster vaccine) โดยฉีด
วัคซีนเข้าใต้ผิวหนังจำนวน 1 เข็ม ซึ่งในปัจจุบันแนะนำให้
ให้ฉีดในผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จะสามารถ
ช่วยลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคงูสวัด และป้องกันภาวะ
แทรกซ้อนจากโรคงูสวัดได้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับวัคซีน ส่วน
ในผู้ใหญ่ที่มีอายุ 50-59 ปี หากเคยมีประวัติเป็นโรค
อีสุกอีใส หรือโรคงูสวัดมาก่อน หรือเคยตรวจเลือดพบ
ว่ามีภูมิคุ้มกันต่อเชื้อไวรัสวาริเซลลาแล้ว สามารถ
รับวัคซีนป้องกันโรคงูสวัดได้เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม
วัคซีนป้องกันโรคงูสวัดนี้เป็นวัคซีนที่ผลิตจากเชื้อไวรัส
วาริเซลลาโดยตรงชนิดเชื้อเป็น (live vaccine) มีข้อจำกัด
ห้ามฉีดในผู้ป่วยที่มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง ดังนั้นผู้ที่
รับการฉีดวัคซีนควรปรึกษาแพทย์ก่อนทุกครั้ง

พญ. ร่มเย็น ศักดิ์ทองจับ
อายุรแพทย์โรคติดเชื้อ
โรงพยาบาลพญาไท นวมินทร์